

संपादकीय

महाराष्ट्र वालीकी गदिमा

मारीतील श्रेष्ठ साहित्यिक, कवी, गीतकार, पटकथा लेखक ग. दि. माडगूळकर उर्फ ग. दि. मा यांची आज पुण्यतिथी. १ ऑक्टोबर १९१९ रोजी जन्मलेल्या गदिमांचे शिक्षण आटपाडी, कुंडल आणि औंध येथे झाले. गदिमा यांना लहानपापासून लेखनाची आवड होती. जेष्ठ साहित्यिक वि.

स. खांडेकर यांच्याकडे त्यांनी काही काळ लेखनिक म्हणून काम केले त्याचा त्यांना खूप फायदा झाला. वि स खांडेकर यांचे सर्व पुस्तके त्यांनी वाचून काढले. वि. स. खांडेकर यांच्याकडून प्रेरणा घेऊन त्यांनीही लिहिण्यास सुरवात केली. त्यांनी कथा आणि कविता यांचे विपुल लेखन केले. के. नारायण काळे यांचे सहाय्यक दिग्दर्शक म्हणून त्यांनी काही काळ काम केले. भक्त दामाजी आणि पहिला पाळणा या चित्रपटासाठी त्यांनी गीतलेखन केले. लोकशाहीर रामजोशी या गाजलेल्या चित्रपटासाठी त्यांनी गाणी लिहिली इतकेच नव्हे तर या चित्रपटाची कथा आणि संवादही त्यांनी लिहिले हा चित्रपट खूप लोकप्रिय झाला. या चित्रपटाला खूप लोकप्रियता मिळाल्याने कवी आणि लेखक म्हणून त्यांचे नाव सर्वदूर पोहचले. या चित्रपटात त्यांनी छोटीशी भूमिकाही केली होती. त्यांनंतर त्यांनी अनेक चित्रपटांसाठी पटकथा आणि गाणी लिहिली. त्यांच्या चित्रपटाच्या कथा वैविध्यपूर्ण होत्या. संवादही सोपे पण प्रेक्षकांच्या मनाला भिडणारे होते. त्यांनी दीडशेहून अधिक चित्रपटासाठी कथालेखन केले. त्यांनी मराठी चित्रपटांसाठी लिहिलेले गीते चैत्रबन ह्या नावाने संग्रहित आहे, तसेच त्यांनी लिहिलेल्या काही चित्रकथा ही मराठी चित्रकथा या नावाने प्रकाशित झाल्या आहेत. गदिमांच्या कवितेवर ज्ञानेश्वर, नामदेव, तुकाराम, आदी संतांच्या कवितेप्रमाणेच पंडिती आणि शाहीरी कवितेची सखोल संस्कार झाले होते, ह्याचा प्रत्यय त्यांनी चित्रपटांसाठी लिहिलेल्या सुंदर घाटाच्या, परंतु प्रभावी गीतांतून येते. त्यांच्या कवितेतील अस्सल मराठमोळेपणामगेही हेच संस्कार दिसून येते. त्यांनी लोकांगीते, समरीते आणि बालांतेही लिहिली. त्यांच्या गीतराम प्रणाने तर लोकप्रियतेचा उच्चाक गाठला. गीतरामायाण्याच्या कार्यक्रमाचे हजारो कार्यक्रम झाले अजूनही होत आहेत. गीतरामायण ऐकले नाही असा मराठी माणस शोधूनही सापडणार नाही. लोकांना गीतरामायण इतके आवडले की लोकांनी त्यांना महाराष्ट्र वालिमकी ही पदवी दिली. ते कवी, लेखक तर होतेच पण उत्तम अभिनेतेही होते. पृष्ठचं पाऊल, पेडगावचे शहाणे, लाखाची गोष्ट, वन्हाडी आणि वाजंत्री या चित्रपटात त्यांनी केलेल्या भूमिका संस्मरणीय ठरल्या. गदिमांनी केवळ मराठीतच नव्हे तर हिंदीतही आपले स्वतंत्र स्थान निर्माण केले. त्यांच्या कथेवर आधारित २५ हिंदी चित्रपटाची निर्मिती झाली. दो आंखे बाराह हाथ, नवरंग, गुंज उठी शहनाई, तुफान और दिया, आदीमी सडक का या गाजलेल्या हिंदी चित्रपटाची पटकथा त्यांनीच लिहिली. गुरुदत यांचा प्यासा, राजेश खन्ना यांचा अवतार, अमिताभ बच्चन, राणी मुखर्जी यांचा ब्लॅक या चित्रपटाच्या मूळ कथाही गदिमा यांच्याच. चार दशकाहून अधिक काळ रसिकांच्या मनावर राज्य केलेल्या गदिमांचा पद्मश्री पुरस्कार देऊन सरकारने गौरव केला. १९७३ साली यवतमाळ येथे झालेल्या मराठी साहित्य संमेलनाचे ते अध्यक्ष होते. महाराष्ट्र राज्याच्या विधानपरिषदेवेही ते सदस्य होते. १४ डिसेंबर, १९७७ रोजी गदिमांचे निधन झाले. गदिमांसारखी बहुमुखी प्रतिमा असलेले रत्न मराठी मातीत जन्माला आले हे महाराष्ट्राचे भाग्यच. आपल्या बहुमुखी प्रतिमेने मराठी साहित्याची त्यांनी जी संवा केली त्यासाठी मराठी माणस कायम त्याचा ऋणी राहील.

बहुमुखी प्रतिमा आणि अष्टपैल व्यक्तिम त्याच्या जोरावर रसिकांच्या मनावर अधिराज्य गाजवणाऱ्या गदिमाना स्मृतिदिनी विनप्र अभिवादन!

सभापतीं विरोधात अविश्वास ठराव येणे 'अभूतपूर्व'

लोकशाहीच्या दृष्टीने सत्ताधारी आणि विरोधक हे दोघेही तितकेच महत्वाचे असतात आणि दोघांमध्ये योग्य समन्वय साधत सभागृह चालले पाहिजे, त्यासाठी पिठासीन अधिकारीची भुमि का ही महत्वाची ठरते, म्हणूनच राष्ट्रपती, उपराष्ट्रपती पंतप्रधान, मुख्यमंत्री, लोकसभेचे अध्यक्ष, राज्यसभेचे सभापती ही घटनात्मक पदे असतात आणि त्यावर बसणारी व्यक्ती ही कोणत्याही राजकीय पक्षाची नसते आणि या जरी ते एखाद्या राजकीय पक्षाचे म्हणून नियुक्त झाले असले तरी व्यक्तींनी पदावर असेपर्यंत निष्पक्षपातापणे आणि निर्भीडणे सर्वांना समान संधी या पद्धतीने काम करणे अपेक्षित आहे, पदावर बसलेल्या व्यक्तीनेच जबाबदारीने, पदाचे भान राखत आपली घटनात्मक जबाबदारी पार पाडायला हवी, काहींनी तर पदावर बसताच आपल्या पक्षाचा राजीनामा दिला आहे. त्या पदावर बसलेल्या व्यक्तीवर पदाची प्रतिष्ठा, लोकशाही मुव्य, घटनेचे पालन, सभागृहाचे पावित्र राखले जाते आणि ते राखले गेलेच पाहिजे.

गेल्या दहा दिवार वारा वर्षांपासून देशात अनेक गोष्टी पहिली बार घडत आहेत त्यातल्या काही गोष्टी चुकीच्या घडत आहे आणि त्यामुळे देशात परदेशात भारताची चर्चा होत आहे. राज्यसभेच्या ईर्तिहासात पहिल्यांदाच पिठासीन अधिकारी असलेल्या सभागृहातील सदस्यांनी 'अविश्वास' असल्याची नोटीस राज्यसभा सचिवालयाला पाठवली आहे. राज्यसभेचे सभापती ही देशाचे ऊपराष्ट्रपती देखील असतात. मात्र जगदीप धनखड मात्र सर्वांत जास्त वादग्रस्त ठरत आहे, सत्ताधारी आणि विरोधी पक्ष यांच्यात ते नेहमीच दुजाभाव करत आले आहेत आणि त्यांच्या अशा वागण्याने पदाचे अवमूल्यन होत आहे याचे ही भान त्यांना राहिलेले नाही. राज्यसभा हे वरिष्ठांचे सभागृह मानले जाते आणि या महत्वाच्या सभागृहाचे ते सर्वोच्च स्थान भुषित आहे आणि त्यांची निष्ठा, बांधिलकी कोणा राजकीय नेत्या, पक्षाशी नसावी तर ती देशाची घटना, देशातील जनतेशी असावी.

राज्यसभा ही कधीच विसर्जित होत नाही, राज्यसभेत २४५ खासदार असतात, आठ जागा रिकाम्या आहेत, एनडीए कडे भाजप चे ९८ सहित १२५ ईतके संबंधाब्ल आहे, अविश्वास ठराव ना मंजुर होणार हे सप्त आहे, मात्र या निमित्ताने धनखड यांचा कार्यपद्धतीविषयी सभागृहात चर्चा होणार, हे देखील तितकेच महत्वाचे आहे. पक्षापातीपणाचा अतिरेक केल्यामुळे धनखड यांनी स्वतःहून ही वेळ ओढवून घेतली आहे आणि ईतिहासात याची नोंद होणार. धनखड म्हणतात मी शेतकऱ्याचा मुलगा आहे मात्र ते

पिठासीन अधिकारी असतांना सातशे शेतकऱ्यांचा मृत्यु झाला तर एका मंत्रांच्या मुलाने अनेक शेतकऱ्यांना चिरडले तेव्हा धनखड हे मौनीबाबा बनले. त्यांनी बोलबच्चन होण्यापेक्षा आपल्या पदाला साजेशे करतव्य पार पाडावे हे अपेक्षित आहे. केवळ जगदीप धनखड हेच नव्हे तर असे अनेक धनखड हे आपल्या घटनात्मक पदाचा सदृपयोगापेक्षा दुरुपयोगच अधिक करत आहेत आणि वर्त्याचे समर्थन करतात हैं अनेकदा अधोरेखित झाले आहे, घटनात्मक पदाचे कर्धी नव्हे इतकी वादग्रस्त ठरत आहे आणि प्रश्नचिन्ह निर्माण होत आहे.

सत्तेवर, पदावर आज कोण येईल, ऊद्या दुसरा कोण येईल मात्र पदावर बसलेल्या व्यक्तीनेच जबाबदारीने काम न करता पदाचे अवमूल्यन होईल असे करावे याचे समर्थन कोणीही करणार नाही. सध्याचे मुख्य निवडणूक आयुक्त राजीव कुमार हे देखील दुसरे धनखड पद्धतीनेच काम करत आहेत, विरोधी पक्ष त्यांच्या विरोधात देखील महाभियोगाची तयारी करत आहे. अशा व्यक्तिंच्या वागण्यामुळे अवमूल्यन होत आहे याचा विचार कोण करणार? वास्तविक हा कटु प्रसंग ऊद्वायालाच नको होता, सभागृहातील जेष्ठ नेते, सभागृहाचे यांची कार्यमंत्री, मंत्री यांनी पुढाकर घेऊन हा हे टाळले असते तर ते अधिक चांगले झाले असते.

- अनंत बोरेसे
शहापूर जिल्हा ठाणे
९१५४९५०३७

महापालिका अधिकारी, कर्मचारी तरेच नागरिकांनी देखील ऊर्जा संवर्धनासाठी पुढाकार घाव

अक्षराज : विश्वनाथ शेनेच

दि.१४, कल्याण (ठाणे) : ऊर्जेची बचत ही सद्विधितीत काळाची गरज बनली असून ऊर्जा संवर्धनासाठी महापालिका अधिकारी, कर्मचारी तसेच नागरिकांनी देखील पुढाकार घावाचे असे प्रतिपादन म हापालिकेचे अतिरिक्त आयुक्त हर्षल गायकवाड यांनी केले. विद्युत विभागामार्फत महापालिका मुख्यालयाच्या प्रांगणात काल आयोजित केलेल्या ऊर्जा संवर्धन निर्माण केले. ऊर्जा तेची विद्युत विभागामार्फत महापालिका अधिकारी आणि ऊर्जा संवर्धन निर्माण आयोजित केलेल्या ऊर्जाबाबत जनजागृती केली जाणार आहे. यावेळी विद्युत विभागामार्फत महापालिका अधिकारी आणि ऊर्जा संवर्धन निर्माण आयोजित केलेल्या ऊर्जाबाबत तयारी करण्यात आली. यावेळी पुस्तिकेचे प्रकाशन उपस्थित अधिकारी आणि कर्मचार्यांमध्ये ऊर्जा बचतीबाबत जनजागृती करण्यात आली. या ऊर्जा संवर्धन समाहात नागरिकांमध्ये जनजागृती विद्युत विभागामार्फत महापालिकेचे अतिरिक्त आयुक्त हर्षल गायकवाड, योगेश गोडसे, शहर अभियंता अनित परदेशी, महापालिकेचे ब्रॅंड अंबेसेडर आणि महाराष्ट्र रेडिओलाईजिस्ट संघटनेचे डॉक्टर प्रशंत पाटील, न्यूरोरीटी क्लब कल्याणचे बिजू उन्नीथन, महापालिकेचे इतर अधिकारी व कर्मचारी वर्ग मोठ्या संख्येने उपस्थित होता.

दत मन्र..

मंत्रोचारजिव्हेतू
मोहरते गाव गाव
जांगीव होईअभूत
दतात्रय वसे सवाव

अ

